

Dato 06-02-2020

Anne Knutsson Hansen

Tel. +4529646385

ANKNHA@rm.dk

1-30-72-194-18

Side 1

Indsatser og initiativer for sårbare patientgrupper

Nedenfor beskrives en række indsatser og initiativer for sårbare patientgrupper på i Region Midtjylland. Oversigten er bredt anlagt i forhold til, hvad det vil sige at være sårbar patient.

Listen er ikke udtømmende. Der kan derudover være lignende projekter, som de der er beskrevet, på flere af hospitalerne.

Etniske patientkoordinatorer

Med inspiration fra Region Syddanmark har Hospitalsenheden Vest i 2019 etableret og er ved at uddanne et netværk af etniske patientkoordinatorer (EPK) på en del af hospitalets afdelinger. Alle afdelingsledelser samt regionspsykiatrien er inviteret til at sende en medarbejder til netværket, hvilket regionspsykiatrien og en del af afdelingerne har valgt at gøre.

Hospitalspræsterne på Hospitalsenheden Vest er også inviteret til at deltage i undervisningen for at forankre netværket bredest muligt og for at nå de ønskede målgrupper.

Målgruppe

Målgruppen for de etniske patientkoordinatorer er indlagte sårbare patienter med flygtninge/indvandrerbaggrund og eventuelt samme patienter i efterfølgende ambulante forløb.

De etniske patientkoordinatorer har ikke en rolle for den gruppe af sårbare indvandrere og flygtninge med komplicerede problemstillinger af både helbredsmæssig og social karakter, som har brug for mere specialiseret tværfaglig udredning og støtte i forbindelse hermed. Den funktion varetages i Region Syddanmark af Indvandrermedicinsk Klinik på Odense Universitetshospital.

Aktiviteter og organisering

EPK er sundhedsfaglige medarbejdere, ansat på hospitalets kliniske afdelinger samt regionspsykiatrien. Deres formål er at optimere in-

formation, kommunikation og forløb for sårbare indvandrere og flygtninge patienter og deres pårørende.

De enkelte afdelingers EPK er knyttet sammen i et netværk, som mødes månedligt. På disse møder kan der være faglige oplæg og casedrøftelse/sparring.

Der er udpeget to personer, der planlægger og koordinerer undervisningsaktiviteter og er tovholdere i netværket.

De etniske patientkoordinatorer kan iværksætte forskellige relevante aktiviteter, afhængig af afdelingens behov. Det kan f.eks. dreje sig om undervisning af kolleger i særlige forhold omkring målgruppen, udarbejdelse af informationsmateriale til målgruppen, koordinering af særligt vanskelige patientforløb eller andet.

Udbytte

Det forventede udbytte af etnisk patientkoordinator på en afdeling er

- Bedre og mere omkostningseffektive forløb for målgruppen for etniske patientkoordinatorer (pga. færre udeblivelser og at patienten i højere grad følger behandlingen)
- Større patienttilfredshed på grund af helbredsmæssigt bedre udbytte af udrednings- og behandlingsforløb.
- Større medarbejdertilfredshed på grund af optimerede udrednings- og behandlingsforløb.

Økonomi

Der er som udgangspunkt ikke øgede udgifter for de deltagende afdelinger i forbindelse med de etniske patientkoordinatorer og netværket, alene medarbejdernes tidsforbrug. Der er også et tidsforbrug for de to medarbejdere, der er udpeget som tovholdere.

Hospitalsenheden Vest har afsat 30.000 kr. årligt til dækning af undervisningshonorar, kørselsudgifter m.v.

Socialsygeplejersker

Der er socialsygeplejersker på Regionshospitalet Horsens og Aarhus Universitetshospital. Socialsygeplejerskerne opgave omfatter at koordinere forløb på tværs af afdelinger og sektorer og dermed hjælpe til at skabe et sammenhængende patientforløb for den udsatte patient.

De kan hjælpe med at navigere i sundhedsvæsenet, og de fungerer som bindeled mellem hospitalet og kommunerne.

Socialsygeplejerskerne har viden om udsatte menneskers atypiske adfærd samt faglig indsigt og kendskab til målgruppe. De har blandt andet viden om sammenhæng mellem somatisk sygdom og brugen af rusmidler, skadeligt forbrug af alkohol og abstinensbehandling.

Socialsygeplejerskerne har også en særlig viden om de miljøer, hvor mennesker med komplekse sociale problemer færdes og kender til de regionale og kommunale tilbud, der er til personer med stofmisbrug, hjemløshed, skadeligt forbrug af alkohol og psykisk sygdom.

Socialsygepleje tager afsæt i en skadesreducerende og ressourcetænkende tilgang, og mødet mellem den socialt udsatte og socialsygeplejersken er kendetegnet ved en anderkendende og omsorgsorienteret sygepleje.

Socialsygeplejerskerne er med til at sikre pragmatiske løsninger for sårbare og udsatte patienter.

Øget støtte og rådgivning til sårbare patienter

I budget 2019 blev der afsat 2,4 mio. kr. årligt i tre år til projekter til sårbare patienter i Skive Sundhedshus og på Aarhus Universitetshospital.

Treårigt projekt på AUH for socialt udsatte borgere

Der blev afsat 1,2 mio. kr. årligt i tre år til et forsøgsprojekt med en udgående funktion fra Aarhus Universitetshospital, hvor sygeplejersker med særlige kompetencer aktivt opsøger borgere med misbrug og andre svære problemstillinger, som gør det vanskeligt for borgerne at opsøge eller udnytte de eksisterende sundhedstilbud. Funktionen har et særligt ansvar for at samarbejde med herberger og bosteder for særligt udsatte borgere. Derudover samarbejdes med almen praksis og Aarhus Kommune.

Med projektet vil Aarhus Universitetshospital lave en afprøvning af velkoordinerede og samskabende behandlingsforløb for en gruppe af borgere med mange genindlæggelser til afrusning. Målgruppen for forsøgsprojektet er:

- Udsatte borgere med alkoholafhængighed med fokus på planlagte og langtidsholdbare afrusningsforløb
- Udsatte borgere i Aarhus Kommune med hyppige kontakter til Aarhus Universitetshospital (f.eks. stofmisbrug, blandingsmisbrug, hjemløse, kombineret med øget sygelighed) med fokus på specialdesignede tværsektorielle indsatser, der kan reducere de sundhedsskadelige konsekvenser af deres livsførelse.

Det forventes, at indsatsen i forsøgsprojektet vil skabe grundlag for, at flere borgere med skadeligt alkoholforbrug og alkoholafhængighed og med mange indlæggelser til afrusning vil blive tilbudt og gennemføre flere behandlingsforløb.

Treårigt projekt i Skive Sundhedshus for sårbare multisyge

Der blev afsat 1,2 mio. kr. årligt i tre år til et forsøgsprojekt i Skive Sundhedshus med øget støtte og rådgivning til sårbare, multisyge, der har vanskeligt ved at navigere i de mange tilbud fra sundheds- og socialvæsenet.

Med projektet udvider Hospitalsenheden Midt indsatsen i Klinik for Åndenød i Skive Sundhedshus med henblik på en styrket tværsektoriel indsats for borgere/patienter, der er sårbare og multisyge, og som har vanskeligt ved at navigere i sundheds- og socialvæsenet. Indsatsen skal have fokus på at forebygge indlæggelse på hospitalet.

Formålet er at afdække sårbare multisyge borgeres behov for støtte, pleje og behandling i nærmiljøet og dermed undgå akut behandling eller nedbringe elektiv behandling i sekundær sektor (når der ikke er behov for intervention på hospital).

Aktiv patientstøtte

Aktiv Patientstøtte består af en telefonisk støtte og coaching fra en sygeplejerske til borgere med en høj risiko for mange akutte indlæggelser. Det kan være borgere med kroniske sygdomme, såsom KOL, diabetes eller hjertesygdomme. Den telefoniske støtte har til formål at øge livskvaliteten og mindske antallet af indlæggelser for disse borgere.

Den aktive patientstøtte foregår ved at de enkelte deltagere i projektet bliver kontaktet og inviteret til et indledende møde med en sygeplejerske, som skal stå for den fremtidige støtte. Herefter er den videre kontakt og hjælp baseret på coaching over telefonen. Støtten varer ca. 6 til 9 måneder, og tager udgangspunkt i den enkeltes behov, aktive deltagelse og ønsker.

Aktiv patientstøtte tilbydes i hele regionen.

Tuberkulose testning

I uge 45 (2019) gik sygeplejersker fra Lungesygdomme og Infektionssygdomme, Aarhus Universitetshospital igen på gaden sammen med gadeplansmedarbejdere fra Aarhus Kommune, for at opspore tuberkulose blandt socialt udsatte. Det er en vigtig indsats i forebyggelsen af sygdom hos en særligt udsat gruppe af borgere.

227 borgere blev undersøgt i uge 49 (2019). Der blev fundet 1 med aktiv tuberkulose. 41 blev tillige undersøgt med blodprøve for 'latent tuberkulose', det vil sige, om man er smittet med tuberkulose uden at have aktiv tuberkulose. 1 person havde en positiv blodprøve.

Fund af blot én borger med aktiv tuberkulose kan synes at være et meget begrænset fund. Men potentialet er stort. En forekomst på 1 ud af 200 svarer til 500 ud af 100.000, hvilket i international sammenhæng er en høj forekomst på niveau med de lande i verden, hvor der er allermest tuberkulose som f.eks. blandt minearbejdere i Sydafrika. Der er altså en betydelig øget risiko i denne gruppe svarende til næsten 100 gange højere end i den øvrige del af befolkningen.

Familieambulatorium for gravide med rusmiddelproblematikker m.m.

Familieambulatoriet i Kvindesygdomme og Fødsler, Aarhus Universitetshospital er rettet mod gravide, der har eller har haft et forbrug af alkohol eller andre rusmidler inden for de seneste par år, eller aktuelt indtager afhængighedsskabende medicin eller er i behandling for en anden lidelse og usikker på, om dette kan påvirke barnet (lidelser som depression, angst, ADHD, spiseforstyrrelse etc.).

Det vurderes ud fra behov, ønsker og problemstilling, hvilken faggruppe den gravide skal snakke med. Det kan være en fødselslæge, jordemoder, socialrådgiver og psykolog.

Tilbud for sårbare gravide på Hospitalsenheden Midt

Der er forskellige tilbud for sårbare gravide på Hospitalsenheden Midt:

- Et sårbar gravid-team: Et team med specialfunktion for sårbare gravide. Derudover er der samarbejde med familien, hvor socialrådgiver og sundhedsplejerske også deltager. Der er derudover særlige konsultationer for sårbare gravide i Silkeborg, Skive og Viborg.

- Tilbud i Viborg Kommune til familier, hvor der er lavet en underretning vedr. familien: forældre, jordmoder, sundhedsplejerske, evt. egen læge, sagsbehandler fra kommunen, faglig leder og socialrådgiver (psykiatrien deltager ved behov) mødes ugentlig i Jordemoderklinikken, Viborg med henblik på plan og støtte til familien.

Samme-dagsudredning til patienter med demens

På Hospitalsenheden Midt tilbydes samme-dagsudredning til patienter med demens, så patienter og pårørende ikke behøver at møde op på sygehuset flere gange i forbindelse med udredning.

Der er derudover et projekt undervejs med tryghedspersoner til patienter med demens på Hospitalsenheden Midt.

Tværasektorielle rundbordsmøder

På Hospitalsenheden Midt afholdes tværasektorielle rundbordsmøder til patienter i særligt komplekse forløb – det kan ofte være sårbare patienter, der er i disse komplekse forløb.

Formålet med et rundbordsmøde er, at relevante parter omkring et kompliceret patientforløb mødes og i fællesskab drøfter patientens/borgerens situation for at koordinere forløbet og udarbejde en plan, der kan styrke patientens/borgerens forløb.

Der kan indkaldes til et rundbordsmøde af forskellige årsager, men de overordnede formål vil altid være:

- At øge kendskabet til de muligheder og redskaber, der kan styrke patientforløbet på tværs af sektorer
- At gribe ind så tidligt som muligt, hvis et forløb hos en patient/borger er kompliceret og der er behov for en timeout.
- At sikre at alle relevante parter kan mødes på samme tid vedrørende den aktuelle patient/borger og derved undgå unødvendigt mange forskellige møder.

Problemorienteret plan i EPJ

På Hospitalsenheden Midt udarbejdes i samarbejde med patienten og/eller socialpsykiatriske kontaktpersoner PoP (Problemorienteret Plan) i EPJ for sårbare patienter med psykiske og sociale udfordringer samt gentagne somatiske indlæggelser. Formålet med PoP er at sikre, at patienten får den mest optimale i Akutafdelingen og ikke 'falder mellem to stole' efter udskrivelsen.

Indsatser for selvskadende patienter

Forbedringsprojekt vedrørende selvskadende patienter på Aarhus Universitetshospital

I forbindelse med sammenflytningen af Aarhus Universitetshospital og etablering af den fælles akutmodtagelse for psykiatri og somatik ses der nu et behov for at igangsætte et forbedringsarbejde i forhold til selvskadende patienter. Dette arbejde vil komme til at ske i et tæt samarbejde mellem AUH, Psykiatri og AUH, Somatik og inkluderer relevante samarbejdsparter fra bl.a. kommunen og almen praksis.

Projektet er under udarbejdelse.

Tværsektorielle indsatser for selvskadende unge på Hospitalsenheden Midt

Alle unge med selvskadende adfærd, der kommer i Akutafdelingen på Hospitalsenheden Midt, indlægges på Børn og Unge-afdelingen, indtil der er kontakt og afklaring med de sociale myndigheder. Under indlæggelsen skal et tværfagligt forum træde sammen, gerne med deltagelse af den unge og dennes forældre, for at udarbejde en sikkerhedsplan med det formål at begrænse risikoen for yderligere selvskade. Der udpeges desuden en person, der skal være ansvarlig/tovholder for det videre samarbejde.

Derudover er der nedsat en arbejdsgruppe med deltagere fra Akutafdelingen og Afdeling for Børn og Unge på Hospitalsenheden Midt samt Silkeborg og Viborg kommuner, der skal udarbejde en model for samarbejdet mellem sundhedsfagligt personale og myndighed i forhold til selvskadende unge patienter.

Udgående teams fra Aarhus Universitetshospital

Det udgående lungeteam

Lungeteamet er etableret i et samarbejde mellem Aarhus Kommune og Aarhus Universitetshospital og har fast lokation i Akutteamet, Aarhus Kommune. Lungeteamet modtager visiterede patienter fra Aarhusklyngen (Aarhus Kommune og Samsø Kommune). Målgruppen for hjemmemonitorering er patienter med svær/meget svær KOL, det vil sige de har mange symptomer og indlæggelser, er eventuelt i iltbehandling og har angstproblematikker.

Udgående team ved Ældresygdomme (Hospital i hjemmet)

Det udgående team ved Ældresygdomme på Aarhus Universitetshospital er tiltænkt skrøbelige ældre. Geriater og geriatrik sygeplejerske vil besøge den ældre i hjemmet efter udskrivelse, hvor det klinisk vurderes nødvendigt. Det vil primært være til medicinjustering, svar på undersøgelser, øvrige undersøgelser, fortsættelse af behandling – f.eks. blodtransfusion og ernærings- og væsketerapi.

Ældresygdomme vil fremover primært fokusere på de 75+-årige, der ikke bor i plejebolig.

Følgehjem-indsatser

Der er to følgehjem-indsatser på Regionshospitalet Horsens:

Følgehjem – Patienter med hoftenært lårbensbrud

Målgruppen for projektet er patienter over 75 år med hoftenært lårbensbrud. Indsatsen består af hjemmebesøg ved udskrivelse, telefonisk/telemedicinsk opfølgning, samt specialiseret rådgivning i syv dage efter udskrivning.

Følgehjem – Patienter med KOL

Målgruppen for projektet er patienter over 75 år efter indlæggelse med akut exacerbation (forværring af lungefunktion). Indsatsen består af hjemmebesøg ved udskrivelse, telefonisk/telemedicinsk opfølgning, samt specialiseret rådgivning i syv dage efter udskrivning.

"Lighed i sundhed kræver ulige indsatser" – fremskudt behandler

Der har i Randersklyngen været etableret et praksisnært laboratorium under overskriften "Lighed i sundhed kræver ulige indsatser".

Resultatet heraf er, at de fire kommuner i klyngen sammen med Regionshospitalet Randers i fællesskab finansierer en fremskudt behandler. Den fremskudte behandler er udlånt af Rusmiddelcenter Randers til at varetage den fremskudte indsats på vegne af rusmiddelcentrene i Norddjurs, Favrskov, Syddjurs og Randers Kommuner. Overordnet er den fremskudte behandleres opgave at skabe og optimere en helhedsorienteret indsats for borgeren. Når borgeren er overleveret til de rette samarbejdspartnere, slipper den fremskudte behandler vedkommende.

Arbejdet som fremskudt behandler består primært i motiverende samtaler med borgere, der af forskellige helbreds-mæssige årsager er indlagt på Regionshospitalet Randers, og som kunne have brug for alkohol- eller stofbehandling. Den fremskudte behandler sørger også for deres videre forløb og for brobygning til alkohol- og/eller stofbehandling og sociale hjælpeindsatser, hvis de ønsker det. Derudover varetager den fremskudte behandler "bed-side"-oplæring af personale i motiverende samtale samt sparrer fagligt med sundhedspersonalet og kommunale samarbejdspartnere. Samarbejdspartnere kan eksempelvis være alle typer af sundhedspersonale på hospitalet, behandlere på de kommunale rusmiddelcentre, visitatorer fra kommunen og alle andre relevante aktører, som borgeren er i kontakt med, og som borgeren har givet samtykke til, at den fremskudte behandler må kontakte.

Projektet blev pilotafprøvet i perioden fra 01.05.17 – 30.04.18, og herefter blev indsatsen med den fremskudte behandler implementeret.

Motion på Recept

Motion på recept er et projekt i EU-regi i Randers-klyngen. EU-projektet løber i 3 år fra start i marts 2019.

Formålet med Motion på Recept er at bedre målgruppens helbred, og styrke patienternes evne til at mestre eget liv. I projektet understøttes målgruppen i at inkludere fysisk aktivitet i hverdagen ved at reducere inaktivitet eller ved at deltage i et motionstilbud. Med projektet ønskes det blandt andet at undersøge, hvorvidt motion til psykisk sårbare kan:

- Bedre selv vurderet helbred
- Styrke socialt netværk
- Mindske behov for kontakt til sundhedsvæsenet

Målgruppen for projektet er

- mellem 18 år og 65 år
- vurderes psykisk sårbar i screening
- vurderes "motivérbar" for motion på recept

Målgruppen identificeres i Akutafdelingen på Regionshospitalet Randers via et screeningsværktøj. Efter identifikation af patienterne som tilhørende målgruppen for motion på recept, får patienterne en motiverende samtale med en sygeplejerske i Akutafdelingen. Hvis patienten ønsker at deltage i projektet udskrives en recept, som færdiggøres, når patienten herefter påbegynder et forløb med en sygeplejerske fra Aktiv Patientstøtte. I dette forløb understøttes patienten i at inkludere fysisk aktivitet i hverdagen. Hvis det er relevant, hjælper sygeplejersken

med en henvendelse til kontaktpersonen for Motion på Recept i Kommunen, som kan hjælpe patienten i gang i et kommunalt tilbud.

Psykiatrien og sårbare patienter

Tilbuddene, der er beskrevet ovenfor, er alle tilbud på de somatiske hospitaler. Psykiatriens patienter er pr. definition sårbare. Der er en række forskellige tilbud til forskellige målgrupper inden for psykiatrien, f.eks. unge selvskadende, patienter med psykose, veteraner og traumatiserede flygtninge.

Traumatiserede flygtninge behandles af Enhed for Traumatiserede flygtninge, AUH Psykiatrien eller på Psykiatrisk Traumeklinik, Regionspsykiatrien Vest. Det bemærkes, at der også er patienter med flygtninge/indvandrerbaggrund i den øvrige psykiatri.